

Hvorfor ere Kvinderne overtallige?

Efter det Engelske ved D. F. *)

En Samfundsorden, som den nuværende, i saa høj Grad modnet og udviklet, saa frit organiseret, maa nødvendigvis frembyde mange vanskelige og pinlige Problemer, som alle efterhaanden gjøre Krav paa vor Opmærksomhed. Filosofen stræber at løse dem, Filantropen søger at lindre, og Moralisten at helbrede de Onder, som disse Problemer fremkalde. Der er desværre flere end nok af disse forskellige Former af Slethed, af Fejlgreb og af Elendighed, som voxer op rundt om os, til ikke alene at bringe vore Hjærter til at bløde, men til ogsaa at forvirre vore Begreber, forurolige vor Samvittighed, bringe os til at rødme over vor Ligegyldighed og vor Uvidenhed og røkke ved vor Tro; der er flere end nok til at beskæftige den urolige, nysgjerrige, energiske, utaalmodige Godgjørenhed, som maaske er vor Tidsalders mærkeligste, saa vel som dens mest lovende Egenskab. Det vil synes som om vore Kræfter i denne Henseende vare tilfredsstillende, saa vel som vore Evner gode nok til det Arbejde, som ligger for os; — Alt hvad der udfordres er tilsyneladende, at Diagnosen skal være fuldstændig stillet før Lægemidlet bliver givet, og at Lægen skal være paa det Rene med sin Forskrift, inden Apothekeren begynder sin Del af Arbejdet.

*) W. C. Greg: Why are women redundant. Findes trykt mellem
•Literary & social judgements•.

Hvorfor ere Kvinderne overtallige?

Efter det Engelske ved D. F. *)

En Samfundsorden, som den nuværende, i saa høj Grad modnet og udviklet, saa frit organiseret, maa nødvendigvis frembyde mange vanskelige og pinlige Problemer, som alle efterhaanden gjøre Krav paa vor Opmærksomhed. Filosofen stræber at løse dem, Filantropen søger at lindre, og Moralisten at helbrede de Onder, som disse Problemer fremkalde. Der er desværre flere end nok af disse forskellige Former af Slethed, af Fejlgreb og af Elendighed, som voxer op rundt om os, til ikke alene at bringe vore Hjærter til at bløde, men til ogsaa at forvirre vore Begreber, forurolige vor Samvittighed, bringe os til at rødme over vor Ligegyldighed og vor Uvidenhed og røkke ved vor Tro; der er flere end nok til at beskæftige den urolige, nysgjerrige, energiske, utaalmodige Godgjørenhed, som maaske er vor Tidsalders mærkeligste, saa vel som dens mest lovende Egenskab. Det vil synes som om vore Kræfter i denne Henseende vare tilfredsstillende, saa vel som vore Evner gode nok til det Arbejde, som ligger for os; — Alt hvad der udfordres er tilsyneladende, at Diagnosen skal være fuldstændig stillet før Lægemidlet bliver givet, og at Lægen skal være paa det Rene med sin Forskrift, inden Apothekeren begynder sin Del af Arbejdet.

*) W. C. Greg: Why are women redundant. Findes trykt mellem
•Literary & social judgements•.

For vor egen Del kunne vi sige at vi aldrig «tabte vor Tro paa Republikken», vi have aldrig gjort Skaberen den Uret at betvivle, at Verden er saaledes indrettet, at vi, hvis vi vare moralsk fuldkomne, ogsaa vilde være fysisk og socialt lykkelige. Vi ere overbeviste om, at af de Onder, som knuge Civilisationen og af de Farer, som true den, ligger ingen udenfor den menneskelige Rækkeevne, menneskelig Visdom er altid i Stand til at analysere dem og menneskelig Viljekraft og Kjærlighed kan afværge eller udrydde dem. Hvis vi ikke troede dette vilde der kun være liden Tilfredsstillelse ved at leve, og liden Trøst ved at se fremad i Livet. Epikuræeren kunde, indtil Overmættelse, svælge i de Glæder, som Rigdom eller Arbejde lod ham opnaa; Elskeren kunde bade sig i sin korte Lykkes Solskin; den menneskelige Møllehest kunde, med Egoismens tunge, matte Apathi, vandre sin daglige Gang; den Ærgjerrige kunde sløve sine ædlere Følelser i den bitre Kamp om Magten, som i saa Fald ikke vilde føre til noget ædelt Maal; — men Statsmanden, som arbejder i sit Kald, og Tænkeren, som formaar at hæve sig til den Højde, hans Problem fordrer, vilde begge tabe deres Energi og deres Inspiration.

Den britiske Verden beskæftiger sig, — filantropisk saavel som poetisk taget, — kun med én Sag ad Gangen, eller rettere og som oftest med en Del af en Sag. Den opdager en Ø og betragter og behandler den som en saadan, og der kan gaa meget lang Tid hen inden den indser, at det, som den antog for en Ø, er en fremspringende Del af et stort Fastland. Kvinden har længe været Gjenstand for vore menneskekjærlige Bestræbeiser, om end kun periodisk og stykkevis. Vi ere blevne forbavsede, forfærdede, forvirrede og skuffede, vi have

alligevel, med den os egne Aktivitet, arbejdet længe i denne Retning, idet vi snart kastede os over dette System, snart angreb hin traditionelle Fordom; snart lindrede en Lidelse, snart fordømte dette eller hint Misbrug. Først vare Fabrikpigerne Gjenstand for vor Opmærksomhed, saa de fattige Sypiger, derpaa gamle, svagelige Lærere, og nu tilsidst Magdalenerne, in esse eller in futurum. Feltraabet «Kvindens Rettigheder» er naaet til os fra Amerika, men har kun vakt et svagt Ekko her. Vi have fortrinsvis beskæftiget os med «Kvindens Mission» og «Kvindens Beskæftigelser» og, som sædvanligt, have vi været mere praktiske og mere overfladiske end vore Naboer paa den anden Side Kanalen og det atlantiske Ocean; men Kvindens Stilling i Samfundet i enhver Retning, — hendes Savn, hendes Vanskeligheder og hendes Ulykker, have lagt Beslag paa vore Tanker og vil rimeligvis endnu i lang Tid vedblivende beskæftige os. Og hertil er sandelig Anledning nok, thi ikke alene se vi, jo mere vi undersøge disse Forhold, tydeligere og tydeligere, de Mangler, Fejlgreb og Ulykker, som de føre med sig, men vi indse, at disse Dag for Dag forøges og voxe.

Naar man ser paa dette Problem, som er saa almindeligt, om end kun uklart iagttaget og som saa Mange stykkevis og af Ærgjerrighed have søgt at løse, i dets Helhed, — det vil sige med en Bestræbelse for at samle alle de spredte Fenomener som i Almindelighed vise sig enkeltvis, — synes det at kunne stille sig for os saaledes, at der er et umaadeligt stort og stadigt voxende Antal ugifte Kvinder i vor Nation, et Faktum, som positivt og relativt er et Bevis paa en usund social Tilstand og som er Aarsag til megen Sorg og megen Lidelse. Der findes uden Overdrivelse hundrede Tusinder af Kvinder af alle

Klasser, men fortrinsvis af de mellemste og øverste, som ere henviste til at fortjene deres Brød selv, istedetfor at bruge eller opspare en Ægtefælles Fortjeneste, som, da de ikke blive kaldede til at udføre en Moders eller Hustrus naturlige Pligter og Arbejder, ad besværlige Veje maa forskaffe sig Beskæftigelse; som istedetfor at udfylde, forsøde og forskjønne Andres Tilværelse ere nødsagede til at føre en selvstændig, ufuldkommen Existens. I de fabrikrige Egne arbejde Tusinder af Kvinder i Fabrikerne og fortjene et rigeligt Udkomme, istedetfor at udføre eller lære at udføre det huslige Livs Funktioner og Arbejder. I de store Byer ere andre Tusinder beskæftigede ved Sypigernes daarligt lønnede Haandværk, et Arbejde, som fortærer deres legemlige og aandelige Kræfter og som omringer dem med hyppige og overvældende Fristelser. Naar vi gaa et Par Trin op ad den sociale Stige, finde vi to Klasser, som føre samme abnorme Tilværelse, — Kvinder af mere eller mindre god Opdragelse, som tilbringe deres bedste Aar som Lærerinder, arbejdende undertiden meget strængt, hvorvel deres Liv ikke altid er uden Glæde, — men som i alt Fald ikke lægge noget op og som trække sig tilbage til en ensom og hjælpeløs Alderdom, og ugifte, gamle Piger, som have netop tilstrækkeligt til at leve af, men som leve ulykkeligt og ensomt, hvis Aand indsnævres og hvis Hjerte visner fordi de Intet have at gjøre, Ingen, de kunne sørge for eller adlyde. Og i de heldigere stillede Klasser, hvor Mange se vi ikke daglig der, hvor Mange kjende vi ikke Alle, som ere saaledes stillede, at de ere fritagne for den Nødvendighed at sørge for deres Livsophoid, men for hvem Beskæftigelse er ligesaa nødvendig som for Sypigen eller Arbejdersken, fordi Beskæftigelse er det Eneste, der kan

udfylde den tøjløse Tomhed i en isoleret Existens, — skønne Læg-Nonner, som ufrivilligt have taget Sløret, — som sukke efter Arbejde, som tigge om Beskæftigelse, som hige efter Noget at leve for med samme brændende Længsel, som Hjorten føler efter den kølende Kilde, og som søge efter det Livsmaal med mere Iver end Guldgraveren efter den skjulte Skat. For de fleste Kvinders Vedkommende indtræder denne Fase i en tidligere eller senere Periode af deres Liv, for Mange vedbliver den for bestandig uforandret. Nogle kaste sig over Godgjørenhed og gjøre tvivlsom Nytte eller utvivlsom Skade, andre finde Tilfredsstillelse i literære Arbejder, og disse ere, om end de Færreste, maaske de Lykkeligste; atter andre søge i en overdreven Udvikling af deres religiøse Følelser en ideal, men blodløs Erstatning for de menneskelige, som ere dem nægtede, — en Erstatning, som sjeldent er tilfredsstillende eller endog uden Fare, — skjønt Gud forbyde at vi skulde tale nedsættende derom. Endelig træffe vi, naar vi stige op i de allerhøjeste Klasser, paa et uberegneligt Antal af de samme udfyldte Tilværelser, — de samme existences manquées — Kvinder, som have munter Selskabelighed, men intet helligt, fredet Hjem, hvis triste Kredsgang af Fornøjelser giver dem mindre Udbytte, mindre Tilfredsstillelse, end den som trædes af deres mindre heldigt stillede Søstre. Selve Tilstedeværelsen af disse Lidende er et slaaende Bevis paa og en Protest imod de Farer, som vi her ville sige nogle Ord om, det betydningsfulde Problem, som lig Sfinxens, Samfundet maa løse hvis det ikke vil gaa til Grunde.

Vi have grebet Pennen i dette Øjeblik fordi vi tro, at den almindelige Mening er tilbøjelig til at gribe Tingen galt an, til at give Sygdommen et urigtigt Navn og søge

Helbredelsen i urigtig Retning. I alle vore Vanskeligheder og Sygdomme — i sociale Vanskeligheder og Sygdomme maaske end alleroftest — er der en gylden Regel, som, hvis vi vilde anvende den, vilde passe i betydningsfulde Tilfælde, saa vel som i mindre betydelige, som er lige sand i alle Tidsaldre og under alle Himmelegne: Raadspørg Naturen, raadspørg den ærligt og frimodigt, uden nogen forudtagen Beslutning om kun at lytte til en Del af dens Orakelsvar, eller udtyde dens Vink paa en eller anden bestemt Maade. Naar Naturen bliver saaledes raadspurgt, kan man være vis paa, at den ikke vil give et fejltagtigt eller tvetydigt Svar. Naar vi først have lært at tro paa og elske den og at forstaa dens Sprog, har Naturen altid Ret og taler i Almindelighed tydeligt nok. Lad os raadspørge den i vore Vanskeligheder, lad os iagttage den med Hensyn til de Midler vi anvende, lad os hjælpe den i dens Værk, lad os vende tilbage til dens Ledelse. Lad os undersøge den oprindelige Aarsag til de sociale Fejltagelser og Misgreb, saa at vi ikke blot modarbejde dem, men ophæve og tilintetgjøre dem. De Ulykker, som en Afgang fra Naturens Love medføre, lade sig ikke oprette ved et nyt Misgreb. Som den ulykkeligste af alle Fejltagelser maa man vogte sig for at tro, at en Vildfarelse kan afhjælpes ved en ny. Fremfor alt lader os undgaa at betragte nogensomhelst Lidelse eller noget Onde, som nødvendig eller uundgaaelig og at behandle dem med smertestillende Midler, som foreskrives os af Haabløshed eller Uduelighed. Palliativer eller bedøvende Lægemidler passe kun til uhelbredelige og uundgaaelige Sygdomme; Naturen kjender kun faa af disse Midler i den fysiske, endnu færre i den politiske eller sociale Verden. Naar vi have fundet de Punkter

med Hensyn til hvilke vi have taget fejl og hvori vore Ulykker ligge, naar vi ere gaaede tilbage til Ærlighedens og Sundhedens Veje og have standset Kilden til Ondet, — naar fons et origo mali er udtørret, — da og først da, kunne vi med oprigtig og udholdende Iver skride til at fjerne Symptomerne, lindre Smerten og modarbejde Følgerne af et udbredt og langvarigt Onde, forudsat at vi give nøje Agt paa, at de Lindringsmidler, vi anvende, ikke ere af den Natur, at de forstyrre eller forhindre den endelige Heilbredelse, som vi tro at have Haab om.

Hvad foreskriver Naturen nu med Hensyn til den foreliggende Sag? Ved Kjønnenes Forhold og Forskjellighed, ved de Instinkter, som ligge dybest og som ere de stærkeste, mest almene i det menneskelige Hjærte til alle Tider og i alle Nationer, ved de Følelser, som røre sig i alle sunde og naturlige Organisationer, selv i vor udviklede Civilisation synes Ægteskabet, Foreningen af én Mand med én Kvinde, en uafviselig Lov. Dette er Reglen. Vi have ikke nødig at spille Ord for at forsvare denne Anskuelse; thi, som et fransk Ordsprog siger: «On ne cherche pas à prouver la lumière». Men Naturen gjør mere end dette: ikke alene forkynder den Reglen, den viser os tydeligt det nøjagtige Antal af og de nøjagtige Grænser for Undtagelserne. I de Lande hvor man forefinder paalidelige statistiske Oplysninger er der i Almindelighed flere Kvinder end Mænd; Forskjellen varierer fra 2—5 Cpt. Hvorsomhelst dette Forhold, enten ved tilfældige eller kunstige Omstændigheder, er forstyrret, følger deraf de sørgeligste Resultater. Hvorvidt denne ikke meget store Forskjel synes at pege hen imod Polygami eller Cølibat er et Spørgsmaal, som, alene støttet af disse Fakta, ligger aabent for Kontrovers. I ethvert Fald har

Afvigelsen fra den almindelige Lov en ganske bestemt Grænse. Naar vi tale til et engelsk Auditorium, behøve vi ikke at omtale den første Mulighed; her idetmindste frygte vi ikke for en Beskyldning for at have overskredet den begrundede Formodnings Grænser, naar vi sige at de numeriske Fakta, vi nylig have nævnet, viser det nøjagtige Procentantal Kvinder, som Naturen har bestemt til at leve et ugift Liv, og at hvor dette Forhold bliver væsentlig forstyrret, der bliver Naturens Forskrifter tilsidesatte, bragte til Tavshed eller tilintetgjorte.

Uden Tvivl gives der exceptionelle Organisationer i begge Kjøen, og disse Undtagelser ville rimeligvis blive mere og mere hyppige alt eftersom Civilisationen bliver mere kompliceret og kunstig. Der gives Mænd, som paa Grund af enten mangelfulde Instinkter eller en abnorm Udvikling af Hjernen, eller en ubegrænset Hengivelse i en eller anden Videnskab eller Livsarbejde, gaa gennem Livet uforstyrrede af Lidenskab og uberørte af nogen ømmere Følelse. For nogle Faa er den ugifte Stand uundgaaelig, for andre Faa en Følge af deres Tilbøjelighed, for endnu Færre en højere Kaldelse. Der gives Kvinder, hvorvel de efter vor Mening ere sjeldnere end nogen anden af Naturens Uregelmæssigheder, som synes ganske blottede for «le fibre féminine», til hvem Naturen aldrig taler, eller idetmindste ikke i sine ømmeste Toner. Der er andre Kvinder, som sætte altfor stor Pris paa en ubegrænset Uafhængighed til at kunne elske nogen Mage, og et ugift Liv vil rimeligvis forskaane slige Kvinder for megen Lidelse og Sorg. Der er nogle Kvinder, som synes skabte for Godgjørenhed, hvis Hjerter flyde over af en Kjærlighed, som har en mere almen end koncentreret Natur, — disse Kvinder ere Idealet for gamle Jomfruer, gamle

Jomfruer ab ovo. Der er Kvinder — og disse ere undertiden, skjønt kun sjældent, af en overordenlig ophøjet Natur — hos hvem det Aandelige i den Grad har Overvægten over de andre Elementer af deres Væsen, at menneskelige Baand og menneskelige Følelser synes farveløse ved Siden af de himmelske, og for saadanne Kvinder vilde Ægteskab synes en Profanation og utvivlsomt være et Fejlgreb. Men den 'store Majoritet af de Kvinder, som anse dette for deres Kald, begaa en stor og sørgelig Fejltagelse, og opdage den først naar det er for silde; og til de Faa, som ere virkelig kaldede til et saadant Liv stammer Kaldet snarere, tro vi, fra en begrænset Intelligens eller fra en mangelfuld Konstitution end fra en ædlere Stræben. Endelig gives der Kvinder, som egenlig næsten tilhøre et Fælleskøn, hvis Hjerner ere saa analoge med Mændenes, at de følge det samme Spor, ere i Stand til det samme Arbejde og næsten naa de samme Højder; Kvinder, som ikke alene besidde Genialitet, (thi Genialitet er hyppigt udelukkende og ubestridelig kvindelig) men som have en udholdende, ihærdig og sejrende Kraft, — Kvinder, som leve for og ved deres Forstand alene, og som ere Gjenstand for det andet Kjønns Beundring, men aldrig for dets Æmhed. Saadanne Kvinder ere af Naturen med Rette bestemte til at forblive ugifte, men de ere abnorme og ikke fuldkomne Begavelser.

De ovennævnte Kategorier — og det er umuligt at sige hvor faa Individuer de virkelig indbefatte, naar man tæller disse sammen, — danne de naturlige gamle Jomfruer; for alle andre Kvinder, som ikke blive gifte, er deres Cølibat unaturligt, hvorvel det maaske ofte paa en vis Maade er frivilligt. Hundreder af Kvinder forblive ugifte, fordi de aldrig have haft noget Giftermaalstilbud,

Tusinder blive ikke gifte, fordi de Tilbud, de have modtaget, truede med at udsætte dem for Savn og Ofre, som de gjøs mere tilbage for end for den ugifte Stand; andre Tusinder fordi en ulykkelig Kjærlighed, som tilhører Fortiden, har gjort deres Hjærter uimodtagelige for alle andre Følelser, eller fordi de have ventet i lange Aar med stille Haab paa den særlige Kjærlighed, som aldrig kom; eller fordi deres Ærgjerrighed forledte dem til at stille sig et højere Maal end deres Skæbne havde forbeholdt dem at naa. Naar vi ere overbeviste om, at den, hvis Erfaringer i Livet ere omfattende, hvis Indsigt er uomtaaget og hvis Undersøgelser af Livet ere ærlige, vil ikke benægte den Paastand: at Antallet af de Kvinder, som føre et ugift Liv af positivt, ikke relativt, Valg, — vi mene, ikke alene fordi de foretrække det, men fordi de elske det, — som bestemme sig til Cølibat, fordi de føle Tilbøjelighed derfor og ikke som en Frelse fra Ægteskabets Lotteri, aldrig kan overstige — hvis det overhovedet nogensinde naas — de 3 eller 4 Procent, for hvem Naturen, som statistiske Oplysninger viser os, ikke har skabt nogen særlig Magt. Resten, det store Antal ud over de 4 pCt., som forblive ugifte, udgjør det Problem, som skal løses, det Onde, som skal helbredes.

Uden at prætere en overdreven Nøjagtighed i Detajllen, hvad der, i de Tilfælde hvor Tal ere benyttede, altid er overmodigt og som oftest forvirrende, kunne vi udtrykke den Lov, som bestemmer Forholdet mellem Kjønne i Korthed saaledes: Der fødes i Almindelighed mellem 104 og 105 Drengene for 100 Piger, men da Dødeligheden mellem Drengene til alle Tider er større end mellem Pigerne, er det sande Antal af Kvinder altid større end af Mænd. I de Lande, hvor Forholdet ikke er be-

tydeligt forstyrret ved Emigration, langvarige eller blodige Krige, eller andre tilfældige Omstændigheder, synes Overmaalet af Kvinder at være omtrent 2 pCt. *)

I Storbritannien, hvilket Land vi her for Fremtiden ville skjænke vor Opmærksomhed, er Overvægten mere end 3 pCt., da der findes 103,3 Kvinder for 100 Mænd, et Forhold, som imidlertid uden Tvivl er bleven forhøjet ved Udvandring. Men da Forholdet i Livets første Aar er det omvendte, er Overvægten af voxne Kvinder over voxne Mænd meget mere end 3 pCt. Mellem 20- og 60-Aarsalderen er den omtrent $5\frac{1}{2}$ pCt. og senere endnu større, saaledes at vi kunne antage, at i Gjennemsnit vil der, efter 20-Aarsalderen findes omtrent 106 Kvinder for 100 Mænd. Dersom vi altsaa ere berettigede til at antage (hvad vi tro at være), at i en naturlig, sund og tilfredsstillende Samfundstilstand, bør som en Regel alle Kvinder (med Undtagelse af de 6 pCt., for hvilke der ikke findes tilsvarende Mænd) være gifte, **) saa viser Antallet af de Ugifte (over 6 pCt.) os, hvor meget vi ere gaaede bort fra denne sunde og lykkelige Tilstand. Da Antallet af de

*) Den følgende Oversigt findes i Supplementet til den Rapport, som gaves af den statistiske Kongres i Paris og maa antages at være tilnærmelsesvis korrekt for 5 af de 7 Tilfælde:

England	103,29	Kvinder for 100 Mænd.
Frankrig, 1851.	101,08	— — —
Tyrkiet, 1844	101,62	— — —
Østrig, 1840.	102,99	— — —
Preussen, 1849	100,07	— — —
Rusland, 1855.	101,60	— — —
De Forenede Stater	95,02	— — —

**) Dette er tilsyneladende en meget holdbar Anskuelse, da Antallet af de Kvinder, som blive gifte før deres tyvende Aar kan sættes imod Antallet af dem, som frivilligt afholde sig fra Ægteskab. Selv i England, de sildige Ægteskabers Land par excellence er af Kvinderne mellem 15 og 20 Aar de $2\frac{1}{2}$ pCt. gifte.

Kvinder over 20-Aar, som burde og maatte være gifte, i første Fald vilde være 6 pCt., saa er det eksisterende Antal af ugifte Kvinder over 30 pCt. Ifølge de statistiske Oplysninger ved Folketællingen 1851 er af hver 100 Kvinder paa 20 Aar og derover 57 Hustruer, 13 Enker og 30 gamle Jomfruer.

For at reducere Forholdene til tydelige Tal og saaledes stille Kjendsgjæringerne klarere frem for vore Læsere, ville vi nævne et andet Faktum fra samme Kilde. Der var i England og Wales i Aaret 1859 1,248,000 Kvinder i den bedste Alder α : mellem 20 og 40 Aar som vare ugifte, ud af et Totalantal af lidt mindre end 3,000,000. Ifølge vor Beregning skulde der kun være 150,000 (eller 5 pCt.), hvilket udgjør 1,100,000 Kvinder i den kraftigste og mest tiltrækkende Alder, som maa antages at være ugifte om end ikke alle ufrivilligt, saa dog som Følge af abnorme Omstændigheder. Der er forøvrigt ingen Grund til at stille Tallene og de Slutninger, man drager af dem, i et altfor stærkt Lys, og da uden Tvivl mange Kvinder blive gifte i en Alder af mellem 20 og 30 Aar, kunne vi maaske reducere Antallet af de gamle Jomfruer, som ere ugifte som Følge af sociale Misforhold og Fejl, og ikke af Valg, til henved 750,000 eller tre Fjerdedel Million, — et Tal, som unægteligt synes stort nok.

Vi have nu tilbage at undersøge, hvilke Aarsager fremkalde dette forbavsende Fænomen, og hvilke Midler, man bør anvende for at modarbejde det, thi som vi alt en Gang have sagt, man bør søge at finde helbredende Midler, før man tør tænke paa at anvende lindrende. De vigtigste Aarsager til dette Misforhold ville vi finde at være tre; den Første, som vi ville omtale er Emigration.

I. I de sidste 45 Aar have henved 5,000,000 Mennesker forladt vore Kyster for at finde et nyt Hjem enten i en af vore talrige Colonier eller i de forenede Stater. Vi vide, at den store Majoritet af disse Udvandrere vare Mænd, skjønt vi ikke erindre nogetsteds at have set en officiel Kundgjørelse af Forholdet mellem Kjønnene. En stor Del af det Overantal af Kinder, som vi have paavist i Moderlandet, bliver saaledes strax gjort Rede for og det viser sig at dette Forhold ikke er naturligt, men fremkaldt paa en kunstig Maade og mere tilsyneladende end virkeligt. Naturen tager ikke fejl, Naturen kjender ikke til unyttigt Overflod og vi skulle snart se, at Overvægten af Kvinder herhjemme bliver opvejet af en tilsvarende Underbalance andetsteds. I de nordamerikanske Kolonier er Forholdet som følger:

		Mænd	Kvinder	Ialt	Overvægt af Mænd.
Canada	(Folketælling 1851)	949,034	893,231	1,842,265	55,803
Newfoundland	(do. 1857)	64,268	58,370	122,638	5,898
Ny-Brunsvig	(do. 1851)	99,526	94,274	193,800	5,252
Ny-Skotland	(do. 1861)	165,584	165,273	300,857	311
Prins Edwards Ø	(do. 1861)	40,880	39,977	80,857	903
Ialt		1,319,292	1,251,125	2,540,417	68,167

I de avstralske Kolonier er Forholdet følgende:

Aar	Koloni	Mænd	Kvinder	Ialt	Overvægt af Mænd.
1860	Ny Syd-Wales	213,021	147,406	360,427	65,615
1861	Victoria	328,651	211,671	540,322	116,980
1860	Syd-Avstralien	59,678	58,289	117,967	1,389
1861	Vest-Avstralien	9,843	5,750	15,593	4,093
1860	Queensland	16,817	11,239	28,056	5,578
1860	Tasmanien	48,602	39,173	87,775	9,428
1860	Ny-Zeeland	45,341	34,284	79,625	11,057
Ialt		721,953	507,812	1,229,765	214,141

I 1840 (vi henholde os fremdeles til Folketællingerne) var der i de forenede Stater 309,000 flere Mænd end

Kvinder; efter 20-Aarsalderen var Overvægten 198,000. Dette Misforhold er sikkerlig voxet siden den Tid og vi overdrive vistnok ikke, naar vi mene, at der vil behøves idetmindste 250,000 Kvinder i Amerika for at gjenoprette Ligevægten mellem Kjønne af den fri, hvide Befolkning. Underbalancen af Kvinder dér, er saa nær som mulig den samme som Overvægten i England 3: 5 pCt.

Man vil lægge Mærke til, at alt hvad vi formaa at give i de sidstnævnte Tilfælde er den samlede Overvægt af Mænd; men da omtrent det samme Forhold mellem det samlede Antal og Antallet af Personer paa over 20 Aar kan antages at forefindes der som i andre Stater, kunne vi uden Betænkning fremsætte følgende Tabel:

Underbalance af Kvinder paa 20 Aar:

De forenede Stater	250,000
Kanadiske Kolonier	45,000
Avstralske do.	145,000
	<hr/>
	440,000

Overvægten af Kvinder paa over 20 Aar var i Storbritannien i 1851 405,000. Det synes derfor i det Hele taget, at der er Trang til flere Kvinder i de nye Lande, end Moderlandet kan forsyne dem med. Hvis de her overtallige Kvinder bleve førte derover, ville de neppe tilfredsstille denne Trang. Endvidere vilde en saadan Udvandring, en saadan naturlig Berigtigelse af Misforholdet, indskrænke Antallet af ugifte Kvinder i England og Wales fra 1,100,000 til 660,000, fra mere end en Million til noget over en halv. Dette er dog kun hvad den vilde udrette øjeblikkeligt og paa en Gang; — den vilde gjøre endnu mere paa en indirekte Maade; — en saa stor Formindskelse af det overskydende Antal vilde uden Tvivl

bidrage til at forhøje Værdien af og Efterspørgslen efter de tiloversblevne.

Disse Tal vise os da klart og fordre endogsaa tydeligt, det første Helbredelsesmiddel. Vi maa gjenvinde Ligevægten. Vi maa ved en Udvandring af Kvinder gjenoprette de sunde Forhold mellem Kjønnene i den gamle Verden, saavel som i den ny, hvilke Forhold ere blevne forstyrrede ved Mændenes Udvandring og hvis Forstyrrelse har haft saa mange uheldige Følger i begge Verden. Der er imidlertid to væsentlige Hindringer for en saadan Udvandring; men Hindringer ere kun tilstede for at blive overvundne, i det Øjeblik vi med tilstrækkelig Tydelighed se og med tilstrækkelig Overbevisning føle, hvilken Vej vi bør følge, kunne vi intet Øjeblik tvivle om, at der vil findes Midler til at sætte os i Stand til at følge denne Vej.

Den første Hindring er væsentlig af praktisk Natur. Det er ikke let at føre en Mængde Kvinder over det atlantiske Ocean eller til Antipoderne paa en almindelig Maade. Overførslen af den halve Million Kvinder fra de Lande, hvor de ere overtallige til de Lande, hvor der er Trang for dem, vilde, naar man regner en almindelig Fragt af Passagerer pr. Skib, kræve 10,000 Fartøjer eller idetmindste 10,000 Overfarter. Imidlertid naar man tager i Betragtning, at 350,000 Emigranter have før nu forladt vort Land i Løbet af et halvt Aar, og naar man endvidere indrømmer, at det var hverken nødvendigt eller ønskeligt at expatriere det hele Antal paa en Gang eller endog med nogen overordenlig Hast, saa synes Foretagendet, om end noget vanskeligt, dog ganske muligt. Men Størsteparten af hine 350,000 gjorde kun den kortere Rejse til Amerika, medens den største Del af de 440,000

Kvinder, for hvilke der er Trang, vilde være nødsagede til at gjøre den lange Rejse til Avstralien. Ikke desto mindre vilde det være let at finde Passagerskibe, som kunde føre 10,000, 20,000 eller 40,000 Udvandrere over hvert Aar, hvis disse Udvandrere vare Mænd. Men det staar endnu tilbage at løse det Problem, hvorledes man skal føre et saa stort Antal Kvinder over, i Særdeleshed paa en tre Maaneders Rejse, med tilbørligt Hensyn til deres Bekvemmelighed, deres Sikkerhed og deres Ære. Det er ikke længe siden, at Forsøget blev gjort af det «Udvandrer-Selskab for Kvinder», som blev opfordret dertil af den udmærkede nu afdøde Lord Herbert, men Resultaterne bidroge til at forhindre en Gjentakelse af Experimentet, i alt Fald paa samme Maade og i samme Udstrækning. Trangen til Kvinder bliver paa ingen Maade tilfredsstillet ved, at der sendes nogle faa Kvinder over i hvert Skib, under passende Beskyttelse, og Forsendelsen af et større Antal Kvinder, hvem en saadan Beskyttelse ej kan ydes og iblandt hvilke der uundgaaeligt maa findes nogle Individder, som kunne give Exemplet og lede Vejen til moralsk Fordærvelse, har ført til de beklageligste Uordner, som have bevist en saadan Plans Ubrugelighed og ført til dens øjeblikkelige Forkastelse. En beundringsværdig og begavet Dame har imidlertid ikke ladet sig afskrække heraf. Mrs. Karoline Chisholm indsaa Planens svage Side og idet hun ofrede Sagen sin Energi og sit personlige Tilsyn, etablerede hun sig i Sydney, hvor hun ordnede Alt til at modtage de unge kvindelige Emigranter, saasnt de landede, og sende dem videre ind i Landet, i respektable Familiers Varetægt, fra hvis Huse de bleve gifte saa hurtigt som de selv ønskede. Undertiden førte hun dem selv under passende Beskyttelse ind i Landet

og efterlod dem overalt, hvor deres Tjeneste gjordes fornøden og deres Stilling vilde være sikret. Man regner, at hun i Alt har etableret 11,000 Mennesker. Hun kom senere til England, hvor hun stiftede «Selskabet for Familie-Kolonisation», hvis Formaal var at sende unge Kvinder, i Besiddelse af et godt Rygte og passende Egenskaber og Helbred ud, under Beskyttelse af gifte Folk eller i extemporerede «Familier», idet man saaledes gav dem det Tilsyn og den Beskyttelse, hvortil de saa haardt trængte, saavel paa deres Rejse som ved deres Ankomst til deres andet Fædreland. Planen var god og den har faaet et heldigt Udfald; den eneste Fejl var den, at Foretagendet nødvendigvis har været saa begrænset, at det har været som naar man helder et Par Draaber Vand af en overfyldt Brønd ud i en udtørret Ørken. Der behøves 50 Mrs. Chisholm med Hjælp og Beskyttelse fra Regeringen, under hvad Skikkelse og i hvilke Tilfælde den end skulde kræves, før denne Del af Problemet kan løses. Vi ere ingenlunde blinde for de mange praktiske Hindringer, som ville stille sig i Vejen for en mere storartet Udvandring af Kvinder; — hvad vi ønske at urgere er, at saafremt Avstralien og England begge vare lige overbeviste om Nødvendigheden af at løse Problemet paa den naturligste Maade, saafremt de 250,000 ugifte Mænd i Kolonierne vare fast bestemte paa at ville have Hustruer, og et tilsvarende Antal Kvinder i Moderlandet vare fast bestemte paa at ville have Ægtemænd, saa kunde og vilde der findes Midler til at sætte begge Parter i Stand til at udføre deres fælles Forsæt. Sagen er atter blevet bragt frem for den almindelige Opmærksomhed af to Kvinder, som arbejde med fornuftig Godgjørenhed i deres Kjøn

Tjeneste og til dets Ære; — Miss Emily Faithful og Miss Maria Rye. De forefinde fuldt op af Kvinder af alle Klasser, som ere villige til og ivrige for at udvandre, men indtil videre mangle de nødvendige pekuniære Midler, og Systemet er endnu i sin Barndom.

Den næste Vanskelighed er af forskjellig Beskaffenhed. Der kan ikke være Tvivl om, at mellem 3 og 400,000 Kvinder, som her ere fordømte til Cølibat, til Kampe og Savn, i Kolonierne eller i de Forenede Stater vilde i Bytte kunne faa en Tilværelse, som, om den end ikke var uden Anstrengelser, kunde være fuld af Tilfredshed, huslig Kjærlighed, Hygge og nyttigt Arbejde. Men den Klasse Kvinder, som er mest overtallig her, er ikke ganske den, som er bedst skikket til et Liv i Kolonierne eller den, hvortil der mest føles Trang. De Kvinder, som mest behøves dér, ville findes i den arbejdende Klasse og i Middelklassernes lavere Afdelinger; de Kvinder, som ere overtallige her, som ere «ufrivillige Eneboere» i England, tilhører for Størstedelen de højere og mere dannede Klasser. Af den agerdyrkende eller den fabrikarbejdende Befolkning, som tjener sit Brød ved sit daglige Arbejde, ere forholdsvis kun faa Kvinder ugifte deres hele Liv. Den ugifte Stand forekommer navnlig mellem Kvinderne af de noget eller meget højere stillede Klasser, som have en social Stilling at vedligeholde og et ydre Skin at bevare, som ere for stolte til at stige et Trin ned, altfor forfinede eller fysisk svage til at arbejde eller altfor forkjælede til at købe Kjærlighed med Tabet af al Luxus. Med et Ord: Overantallet af Kvinder er ikke tilstede i den emigrerende Klasse. Dette er uden Tvivl sandt, men vi have to Bemærkninger at gjøre med Hensyn hertil. For det Første vil en Fjernelse af de overtallige Kvinder,

til hvilken Klasse de saa end høre, ikke undlade, gradvis og indirekte at bringe Lettelse til hele Samfundet, ligesom en Aareladning paa Foden vil befri Hovedet eller Hjærtet for pinlige eller farlige Kongestioner. For det Andet se vi, Stoltheden fraregnet, ingen Grund, hvorfor den kvindelige Udvandring ikke skulde finde Deltagere i alle Klasser. Mænd af god Byrd ere udvandrede til Ny-Zeeland og Avstralien, for ikke at tale om Kanada, fordi de foretrak et Liv i hæderligt Arbejde og mulig Overflod i et nyt Land for en falsk Stilling i forgyldt Armod i Hjemmet; hvorfor skulde ikke et tilsvarende Antal Damer vise ligesaa megen sund Sands og fornuftig Erkjendelse af hvad der i Virkeligheden er jordisk Tilfredshed? Desuden tilhøre de Kvinder, som maaske ere de mest overtallige i England, en Klasse umiddelbart over den arbejdende Befolkning; det er dem, som øge Antallet af «betrængte Sygiger»; dem, der ofte som Læringer hos Modehandlerinder falde som Ofre for Fristelser eller Overanstængelse; — Døtre af uheldige Kjøbmænd, af fattige Bogholdere og Kontorister, eller af endnu fattigere Præster. Om disse Kvinder end ikke ere saa haardføre som en Malkepige, eller saa skikkede til at bære et Udvandrerlivs haarde Anstrængelser, saa ere de dog hærdede i Fattigdommens og Savnets Skole, og hvis deres bedre Opdragelse og større Forfinelse paa den ene Side maaske forøger de Vanskeligheder, de have at kæmpe imod, vil den uden Tvivl ogsaa bidrage til at formindske dem, thi af alle de Egenskaber, som Opdragelse sikrest og almindeligst fører med sig, er den Egenskab at kunne underordne sig under og finde sig tilrette i alle Livets forskjellige Forhold, den mest paaskjønnelsesværdige.

II. I Kvindernes Udvandring maa altsaa søges det Middel, som skal gjenoprette den Ligevægt i Forholdet mellem Mænd og Kvinder, som er gaaet tabt ved Mændenes Udvandring. Men naar dette Middel er blevet anvendt saa omfattende som muligt, vil man se, at der endnu er et yderligere Overtal at tage Hensyn til. Vi have vist, at den aarlige Udvandring fra Storbritannien, som nu næsten er bleven en national Vane, kun har ført Overtallet af voxne Kvinder op til 6 pCt., medens Antallet af voxne Kvinder, som ere ugifte, beløber sig til 30 pCt. Den anden Hovedgrund til dette store Antal af unaturlige gamle Jomfruer vil utvivlsomt findes i den voxende og skadelige Luxus, som vor Tidsalder fremviser. Antallet af de Kvinder, som forblive ugifte fordi Ægteskabet — det vil sige saadanne Ægteskaber, som de kunne vente at opnaa, eller som allerede ere dem tilbudne, — vilde nødsage dem til at give Afkald paa den «Stilling», som de sætte højere end det huslige Livs Goder, er meget betydeligt i Middelklasserne og overordentligt stort i de højere Klasser. Vi anvende Ordet «Stilling» som omfattende alle de forskjellige Skikkelser og Forklædninger, som det ovennævnte Motiv iklæder sig. Undertiden er det ligefrem Luxus, som bliver sat saa uforholdsmæssigt højt, forfinet Levevis, elegante Toiletter, pragtfulde Boliger, Ekvipager ad libitum, munter Selskabelighed og Fritagelse fra al nyttig Anstrængelse. Stundom er det kun en sygelig Vurdering af alle disse Ting, ikke for selve den Nydelse de afgive, thi for Mange er den ved Overmættelse blevet modbydelig; — men for Udseendets Skyld. Hundreder af Kvinder vilde være mere virkelig lykkelige ved et simplere, mindre indolent Liv, og vide det meget vel, men Valget af en saadan Tilværelse vilde være, eller vilde

synes dem at være, en Degradation fra deres sociale Stilling, en Udelukkelse, i mindre eller højere Grad fra det Selskab, den Tilværelse, som de ingen Pris sætte paa, men ikke formaa at opgive. Hundreder — rimeligvis Tusinder — give Afkald paa det ægteskabelige Livs Lykke, ikke fordi de ikke kunne give Slip paa unyttig Luxus eller Skinnet deraf, men fordi de vige tilbage for at opgive de virkelige Behageligheder, som for en forfinet Smag eller en svagelig Konstitution ere saa godt som uundværlige, og som man (undertiden med Urette) antager, at en mindre god materiel Stilling ikke vilde kunne forskaffe. De ville med Glæde give Afkald paa Ekvipager, kostbare Toiletter og anstrængende Fornøjelser, men de maa nødvendigvis have smukke luftige og smukt meublerede Værelser, Tid og Lejlighed til at læse, til at gjøre smaa Rejser og Udflugter og til Omgang med deres udvalgte Venner. De ønske ikke at være uden Beskæftigelse, men de ere ikke villige til udelukkende at være Arbejds mennesker, enten blotte Barnepiger eller blotte Husmødre. Til disses Antal maa som med Rette henhørende til samme Kategori føjes de Kvinder, hvem de Mænd, som under andre Omstændigheder vilde elske og udvælge dem, undlade at gjøre Ægteskabstilbud, fordi de (Mændene) anse dem for at nære de Følelser, hvorom vi ovenfor talte. Denne Anskuelse er meget ofte fejlagtig; mange Kvinder vilde med Taknemmelighed opgive alle de ydre Fordele, som man anser dem for at sætte saa stor Pris paa, for at dele et sammenlignelsesvis tarveligt og ringe Hjem med den Mand, de agte og elske. Men deres egen Opførsel og den almindelige Tone i den Kreds, hvortil de høre, retfærdiggjør og medfører en saadan Anskuelse hos Mændene og derfor er Fejlen, saavel som Straffen hos Kvinderne.

Et lige saa stort Antal Mænd, — rimeligvis endogsaa flere, — dele disse Kvindernes Anskuelse, nære samme Følelser og komme til de samme Resultater. De krympe sig ved at give Afkald paa den behagelige Uafhængighed, de egenkjærlige Nydelser og den daglige Selvforkjælelse, som et Ungkarleliv frembyder, for i Bytte at faa Hymens Lænker, det Ansvar og den Byrde, som Børn medfører, og den agtværdige Kjedsommelighed ved den ægteskabelige Arne. Deres Frygt for de Baand, som Familielivet paalægger, er større end deres Trang til Familelivets Glæder. De sætte maaske ikke megen Pris paa at have en Ekvipage til sig selv, men de vilde nødig se deres Hustru undvære en saadan. De vige tilbage for de forøgede Anstrængelser og den forøgede Selvfornægtelse, som Ægteskabet og dets Konsekvenser vilde fordre, og Forestillingen om svagelige Børn og en syg eller sygelig Moder, som de ikke ere i Stand til at skaffe alle de Fordele og helbredende Midler, som de kunde ønske, blander sig med Tanken om den Klub, som de maa ophøre at besøge, den muntre Selskabelighed, hvor deres Selskab ikke længere vil blive søgt og den sociale Kreds, som de idetmindste tro at maatte give Afkald paa, for at afholde dem fra at foretage noget afgjørende Skridt.

Vi have ingen Medlidenhed med de Kvinder, som virkelig og efter moden Overvejelse foretrække de utilfredsstillende Glæder som Luxus og Pragt kan give dem, for de mulige Ofre, som det ægteskabelige Liv vilde medføre, og vi have ikke til Hensigt at spille megen Tid for at udfinde Midler, hvorved de kunne undgaa den Skæbne, som er en Følge af deres fordærvede Smag. Deres Hjærter maa være ualmindelig kolde og deres Forstand maa have faaet en uheldig Udvikling. Men en stor Del af disse

Kvinder vilde kunne gjøre et ædlere og klogere Valg, hvis de fulgte deres bedre Naturs Tilbøjelighed, og hvis de ikke begik den dobbelte Fejltagelse at tro, at den Luxus og de Beskæftigelser og Nydelser som omgive dem i Virkeligheden giver dem saa megen Glæde, og at megen Forfinelse og Velvære, maaske saa megen som er virkelig uundværlig, er uopnaelig i et forholdsvis tarveligt Hjem. Der er skrevet megen meningsløs Snak paa begge Sider om «En Hytte og et Hjærte», om «Hvorledes man kan leve for 300 Lst. om Aaret og om at holde Skinnet vedlige» etc. Vi have ikke til Hensigt at tale om slige Urimeligheder. Vi indrømme fuldkomment, at en Stilling, som vilde umuliggjøre al virkelig Forfinelse ikke kan have nogen Tilfredsstillelse for en Natur, for hvilken Forfinelse er medfødt. Vi vide altfor godt, at et svageligt Helbred ofte uafviseligt behøver det som for en stærkere Natur er Overflødighed, og let kan undværes. Vi nægte ikke, at for mange Menneskers Vedkommende vilde det være fornuftigst om de, førend de indtraadte i det ægteskabelige Liv, overvejede alle dette Skridts Følger, ikke alene de naturlige og rimelige, men de mulige, om de satte sig roligt ned og beregnede saavel de Udgifter, som dette Skridt vilde medføre, som de Midler, baade pekuniære og aandelige, som de have at stille derimod. Vi have ikke et Ord at sige (idetmindste ville vi ikke sige et Ord) mod den behagelige, magelige, rolige Existens, som en mere udviklet og mere organiseret Civilisation gjør saa almindelig og saa fristende. Materielle Goder ere, naar de hverken ere raa eller slette, meget herlige Ting, som ingen fornuftig Mand vil spille sin Tid med at dadle eller bespotte. Hvad vi ønske at fremhæve, hvad vi indtrængende bede vore Landsmænd overveje er dette: at en

meget betydelig Del af denne Luxus, enten den vedrører Kjødets Lyst, Øjets Lyst eller Stolthedens tomme Skin, som styrker de herskende urigtige Anskuelse i de bedre Klasser med Hensyn til Ægteskabet, er ikke nødvendig for al Livsglæde, ja bidrager neppe til den; at de som ere i Stand til at tillade sig saadan Luxus meget ofte ere mindre lykkelige end de som ikke kunne det; den er et tomt Kunstprodukt; og idet Mænd og Kvinder forblive ugifte for at kunne vedligeholde den, ofre de en Virkelighed for det som er og som de stadig føle at være en lige saa skyggeagtig og uvirkelig Ting som nogensinde skuffede en Ørkenrejsende tørstende efter det gjenfødende Vand. Lad de Mennesker, som ville det, saa leve for Fornøjelser alene; lad dem finde deres Lykke i jordiske Ting og deres Glæde i tomme Forlystelser, hvis deres mangelfulde Opdragelse eller letsindige Natur kan lede dem saa vild; men lad idetmindste det, for hvilket de ofre, hvad vi sætte langt højere, være noget som de virkelig paaskjønne og anse for det højeste Gode; ikke alene noget, som de tro, og som Andre sige, at de bør paaskjønne og nyde.

Mange svæve iøvrigt i en stor Vildfarelse, naar de anse det umuligt at forene moderate Indtægter med virkelig Forfinelse, ja Elegance, saa vel som med virkelig Hygge og Velvære. Der er nogen Sandhed i denne Tanke, men naar den drives saa vidt som de gjøre det, er den usand. I mangen Stilling vil man kunne have Alt, hvad god Smag og Sans for Hyyggelighed forlange, — Bøger og Fritid til at læse dem, Tjenestefolk nok for at afholde Husmoderen fra at blive enten en Slave, en Sjuske eller en Invalid og saa hyppig Forandring af Luft og Opholdssted, som Sindet og Legemet fornuftigvis

kræve, medens de samme Indtægter vilde være aldeles utilstrækkelige, hvis de, foruden at skulle anskaffe alle disse Ting, end yderligere skulde kunne dække Udgifterne ved et Liv ført i «Stil»; hvis man vilde holde Tjener, give kostbare og kjedsommelige Middagsselskaber, gjøre mange Visiter eller gjøre Udflugter i Sæsonen til overfyldte og fashionable Badesteder. Ingen som har set den bedste Side af fransk, schweizisk eller italiensk Familieliv eller som har faaet fortrolig Adgang til nogle af de velordnede Hjem, som findes mellem de mere fornuftige, mere forfinede og mere uafhængige Middelklasser her i England, kan have Vanskelighed ved at forstaa, hvad vi mene eller tøve med at indrømme Sandheden af vore Ord. Hundreder af Familier lykkes det, med Indtægter som for dem, der finde sig i at være ydmyge Slaver under og villige Echoer for Verdens Befalinger, vilde forekomme ringe, selv for en ugift Person, at forene den højeste Kultur med den mest forfinede Komfort, saa vel som med de skønneste og lykkeligste Følelser, og de opnaa dette ved den simple Kjendsgjerning, at de sætte det virkelige over det tilsyneladende, at de stræbe efter Kjernen og ikke efter Skallen. Vi betænke os ikke et Øjeblik paa at erklære, at over Halvdelen af de Individuer af begge Kjøen, som nu tro sig selv dømt til den ugifte Stand, saafremt de ikke ville underkaste sig Savn og Fornedrelse, kunde gifte sig med fuldkommen Sikkerhed, hvis deres Epikuræisme (uden i mindste Maade at formindskes) kunde forandres dertil, at den kun ledede dem til at holde fast paa saadanne Livsfornødenheder, som virkelig ere eller som forhøje den Lykke og det Velvære som Livet giver.

I Forbindelse med denne Side af vort Emne maa vi omtale en anden Aarsag til, at saa mange Kvinder ere

ugifte, nemlig Kvindens Gjerning som Tjenestetyende. I Storbritannien er Antallet af kvindeligt Tjenestetyende, hvoraf Størstedelen ere ugifte, aldeles forbavsende. I 1851 beløb det sig til 905,195, nu maa det være naaet op til idetmindste en Million. Af disse Kvinder vare 582,261 20 Aar eller derover. Dette er et socialt Fænomen i alle civiliserede Lande, skjønt neppe nogetsteds tilstede i saa høj Grad som i England; det synes at være en permanent og nødvendig Tilstand, og i sig selv er den, naar den holdes indenfor passende Grænser, maaske hverken uheldig eller beklagelig. Men nogle Onder staa dog ubestrideligt i Forbindelse hermed. Uden Tvivl blive disse Tjenestepiger udsatte for betydelige Anstrængelser; mange ere rimeligvis Gjenstand for store Fristelser. Tusinder leve et komfortabelt, endogsaa luxuriøst Liv, som de maatte give Afkald paa, hvis de giftede sig i deres egen Stand og fik en Hytte eller et Tagkammer til Hjem; og den Uvilje, de nære for et saadant Offer, lader dem foretrække ugift Afhængighed for ægteskabelige og moderlige Glæder og Sorger. Tusinder af Tjenestepiger tilegne sig den Sans og Smag for forfinede Manerer og Levemaade, som man kun finder i Familier af de højere Klasser, saaledes at disse Ting blive uundværlige for dem, en Tilbøjelighed, som er en af de Farer, som truer Fattigfolks bedre opdragne Børn. Endelig miste de saa godt som Alle eller de tilegne sig aldrig den husholderiske Evne og de forsynlige Vaner, som skulde gjøre dem skikkede til at styre deres eget Hus, fordi de tilbringe en Del af deres Liv i Afhængighed og Overflod, hvor Alt hvad de behøve bliver givet dem og Alt bliver ordnet for dem, uden at de behøve at gjøre sig nogen Ulejlighed. Hvis de unge Piger toge Tjeneste kun for en kort Tid,

for at lægge lidt Penge op og faa Øvelse i at arbejde, saaledes som Tilfældet er i Amerika i de Lowellske Bomuldsspinderier, saa vilde Følgen blive, at deres Giftermaal blev opsat til en fornuftig Alder: men som Forholdene ere i England er Giftermaalet umuliggjort.

Vi have imidlertid en speciel Bemærkning at gjøre om denne Sag, med Hensyn til vort nuværende Thema, det er denne: at Tjenestepiger ikke udgjøre nogen Del (i alt Fald kun en ubetydelig) af det Problem, vi ønske at løse. De ere i ingen Henseende overtallige; vi behøve ikke at bryde vore Hoveder med at finde Beskæftigelse for dem; de ere fuldt op og nyttigt beskæftigede, de udføre en meget vigtig og nødvendig Gjerning i Samfundet; de føre ikke en paanødt uafhængig og for deres Kjøen unaturlig Tilværelse, tvertimod de ere knyttede til Andres Tilværelse, som de forskjønne, lette og tjene. Med ét Ord, de opfylde de to Hovedbetingelser i en Kvindes Liv: de blive understøttede af, og de hygge om Manden. Vi kunne ikke undvære dem. Naturen har ikke frembragt en eneste for mange. Hvis Samfundet var i en mere sund Tilstand, vilde vi uden Tvivl være nødsagede til at nøjes med færre kvindelige Tjenestetyende end nu; de vilde fortjene højere Løn; de vilde være mere almindelig paaskjønnede, og de vilde i Reglen kun tjene i nogle Aar og ikke hele deres Liv, men de vilde altid være en talrig Klasse, og neppe nogen anden Del af deres Kjøen er mere nyttig eller mere agtværdig.

III. Vi have nu tilbage at omtale den tredje og sidste væsenlige Grund til det abnorme Antal af ugifte Kvinder, som findes i vort Land, — en Grund, som det er vanskeligt at omtale, men som vi ikke kunne fortie,

uden at svigte vor Pligt mod Sandheden. Vi ville tale ligefrem, fordi vi ønske at være baade sanddru og kortfattede. Mange Kvinder ere ugifte, fordi saa mange Mænd ere lastefulde. Rimeligvis vil denne Grnd, af alle Aarsager til den her omtalte sociale Anomali, hvis den blev nøje undersøgt vise sig at være den virksomste og den, der ligger dybest. Meget faa Mænd, uberegnelig faa, ere virkelige Cølibater. Forholdsvis overordenlig faa Mænd vilde undlade at gifte sig i det Øjeblik de kunde underholde en Hustru i sammenlignelsesvis Sorgløshed og Velvære, hvis de ikke paa anden Maade kunde tilfredsstille deres Lidenskaber. Hvis de kun havde Valget mellem at underkaste sig et ubetinget Cølibat — lige saa strengt og afholdent som det Kvinder overholde — og at følge Hjærtets og Sansernes Indskydelser paa den eneste lovlige Maade, saa vilde 9 af 10 af de Mænd, som nu forblive ugifte deres hele Liv eller Størstedelen deraf, uden Tvivl bestemme sig for Ægteskabet. Vi ere overbeviste om, at hvis enhver Mand af de højere og mellemste Klasser var nødsaget til at leve et fuldstændigt rent og afholdent Liv, indtil han giftede sig, saa vilde enhver Kvinde i disse Klasser faa saa mange alvorligt mente og fornuftigvis antagelige Tilbud, at Ingen vilde forblive ugift, undtagen de Kvinder, for hvem Cølibat var et naturligt Kald, eller de hvis kolde Hjærte, uafhængige Karakter eller forskellige Egoisme lod dem foretrække den ugifte Stand som en mere uafhængig eller mere magelig Existens. Ulykkeligvis tillader den nuværende Tingenes Tilstand Tusinder af Mænd at forene al den ugifte Stands Uafhængighed, Luxus og Selvforkjælelse med de Fornøjelser og de Glæder, som kvindeligt Selskab kan skjænke dem. Saa længe denne Tilstand varer,

vil, frygte vi, en stor Del af de højere Klassers bedre Kvinder, — i Særdeleshed saadanne, som ikke have anden Medgift end deres Skjønhed eller deres Elskværdighed, — være dømte til at forblive ugifte.

Vi kunne ikke tænke os hvorledes dette store Onde skal blive helbredet. Men hvad vi have sagt tidligere ved Behandlingen af dette Emne, vil antyde et eller to Palliativer eller delvis Lindring, som i Forening og med Tiden — ved en meget langsom og gradvis Proces — maaske vil virke til Helbredelse. Naar den kvindelige Emigration har gjort sit Arbejde og fjernet den største og mest iøjnefaldende Del af de overtallige Kvinder, og Kvinderne saaledes i Forhold ere langt færre, vil Mændene være nødsagede til at give mere for at besidde dem; de ville finde sig nødsagede til at gjøre Kvinderne til deres Hustruer, ikke til deres Elskerinder. Paa den anden Side ville Kvinderne, naar de først lære at sætte mindre Pris paa værdiløst Skin, trættende Fornøjelser og utilfredsstillende Luxus i Sammenligning med virkelige og varige Glæder, lære at stille færre Fordringer til den Mand, som anholder om deres Haand, og naar de først blive mindre fordringsfulde, ville de ogsaa blive mere ivrigt og oprigtigt eftersøgte. For at tale tydeligt: naar Hustruer blive mindre kostbare og mindre fordringsfulde, ville Mændene lære at foretrække dem for Elskerinder. Damerne selv ere ikke uden Skyld i denne Henseende, og skjønt denne Sandhed, især i den senere Tid, ofte bliver sagt dem paa en uskaansom Maade, er det dog ligesuldt en Sandhed, som de vilde gjøre vel i at lægge sig paa Hjærte. Selskabslivet, som man finder det i de store Byer i det forfinede Liv og i de fornemmere Klasser, er i Løbet af de sidste Aar blevet mere kostbart og

mindre tilfredsstillende, mere besværligt og mere kedsommeligt; det forlanger mere og giver mindre, dets Behageligheder ere kun faa, medens dets Besværligheder og Byrder ere mange. Paa samme Tid som le monde er gaaet tilbage er le demi-monde gaaet frem; medens den ene er blevet mere kostbar og mere kjedelig, er den anden blevet mere tiltrækkende, mere anstændig og langt lettere at bevæge sig i. De Damer, som tilhøre den, ere for Øjeblikket livligere og mere underholdende, i Almindelighed smukkere og ikke sjeldent i deres ydre Optræden i alt Fald ligesaa bly som deres Rivaler af det anerkjendte, gode Selskab. De mangle den mest nødvendige Betingelse for kvindeligt Værd, og de søge at erstatte denne Mangel ved Talenter og Elskværdigheder, som den ubestridelige Respektabilitet ikke altid lægger for Dagen. Dette er vistnok ubehagelige Kjendsgjæringer, det er sørgeligt, at Tilstanden skal være en saadan, men den er det ikke desto mindre. Saa længe som Mændene sætte Pris paa kvindeligt Selskab og dog afsky at blive plagede, og vige tilbage for Anstrængelser og trættende gêne; saa længe de kun raade over begrænsede Midler og dog fremfor Alt frygte for pekuniære Vanskeligheder; saa længe ville de Mænd, hvis Principer ikke ere meget strænge og hvis moralske Smag ikke er meget vanskelig, være tilbøjelige til at søge dette Selskab der, hvor de kunne opnaa det paa den letteste og billigste Maade. Og den eneste Maade, paa hvilken de dydige Kvinder af det gode Selskab ville kunne modarbejde og standse denne Tendens, er aldeles modsat den Methode, som de i de senere Aar synes at have fulgt. De maa efterligne den rivaliserende Kreds i dens tiltrækkende, ikke i dens frastødende Egenskaber, i dens Ligefremhed og Simpel-

hed, ikke i dens Dristighed eller i den Frihed, som den tillader i Blik og Tale, i den forholdsvise Tarvelighed i Levevis, som dækker saameget af dens Ødselhed, og i den elskværdige, muntre Godmodighed, som skjuler og forgylder saa mange af dens Synder.

For de Mennesker, hvem den ugifte Stand synes foreskrevet af Naturen er den, som enhver anden naturlig Tilstand, lykkelig og hædrende. Den ugifte Stand er unaturlig for dem, som ere tvungne til den, enten ved individuelle Fejlgreb eller ved beklagelige sociale Fordomme eller Love, og den er derfor for dem usund, uholdbar og en Kilde til uberegnelig Ulykke og Skade. Cølibatet er indenfor de Grænser, som Naturen foreskriver og tydelig anviser ved sine egne statistiske Fortolkere, en sund og ikke altid beklagelig Side i Samfundets Udvikling. Naar derimod Cølibatet overskrider disse Grænser og bliver andet end Undtagelse, er det et meget sikkert Tegn paa et eller andet radikalt og farligt Onde. Derfor ere alle de Bestræbelser, som ridderlig eller deltagende Velgjørenhed er saa optaget af, for at gjøre den ugifte Stand lige saa let, saa tiltrækkende og saa tilfredsstillende for Kvinderne, som ulykkeligvis andre Indflydelser gjøre, den for Mændene, hvad vi allerede have søgt at vise, Bestræbelser, som gaa i en gal Retning, uden Tvivl naturlige og uvilkaarlige for det deltagende Menneske, hvis første Impuls er at lindre Smerten, og som først paa et senere Stadium tænker paa at udrydde Ondet; men som ikke bør bifaldes og understøttes af den, som søger at helbrede Samfundet for dets Fejl. Vi kunne ikke andet end dadle den Læge, som istedetfor at anvende de Midler, som Sygdommens Aarsag tydeligt fordrer, giver en Syg et smertestillende Middel for at standse en Lidelse,

som skriver sig fra Inflammation eller Kongestion. Men vi føle mere end Misbilligelse — vi føle Foragt og Afsky — for den sleske Føjelighed som Kvaksalveren viser, naar han ved sine appetitvækkende Piller og ved sine Brækmidler søger at bøde paa sine Patienters daarlige Fordøjelse fra igaar og muliggjøre Overdaadighed idag; eller naar han anstrænger sin Opfindsomhed og Kløgt for at frelse sine vellystige Patienter fra de retfærdige, straffende Konsekvenser, som Naturen har knyttet til deres Udskejelser, og at gjøre det muligt for dem at vedblive disse Udskejelser i en umoralsk og demoraliserende Sikkerhed. Paa samme Maade ere vor Tids Filantroper kommet ind paa et galt Spor. Flere kvindelige Reformatorer og én virkelig betydelig Mand (begavet og klartseende i de fleste Retninger, men forbavsende kortsynet i denne ene Sag) synes at hylde den Theori og stræbe efter det Maal, at gjøre Kvinderne uafhængige af Mændene, at forøge og lette deres Erhvervskilder, at sætte dem i Stand til at skaffe sig et selvstændigt og tilstrækkeligt Udkomme ved at aabne for dem flere Baner og Livsstillinger, som hidtil vare forbeholdte det stærkere Kjøen alene; at udvikle dem til forskjellige Kald, som ikke alene skulle være interessante og derfor ogsaa nyttige, men specielt og fortrinsvis indbringende; at give den ugifte Stand et saa behageligt Udseende og gjøre den til en saa magelig, smuk og tilfredsstillende Existens, at Ægteskabet skal blive betragtet, ikke som Kvindernes mest hædrende Mission og deres naturlige Kald, men som en af de mange Livsveje, der staa dem aabne, og af hvilke de gjøre deres koidsindige og filosofiske Vaig. Filantropien har, derom ere vi overtuede, sjældent gjort en mere radikal og mere skadelig Fejltagelse, skjønt dens Vej er bestroet med

Vrag, Fejlgreb, forbavsende Theorier og ubegribelige Vildfarelser. Indtil man er begyndt paa at gaa den Vej, som vi i det Foregaaende have udpeget, indtil de Midler, som vi have opregnet, idetmindste ere begyndte at blive anvendte systematisk og energisk, indtil det Onde vi have analyseret, er blevet standset i sin Oprindelse, og de sociale Ulykker og Fejl, som skrive sig derfra, saaledes ere blevne bragte ned til et behandleligt Standpunkt, til den Tid ere alle slige Lindringsmidler som de ovenomtalte tvivlsomme, for ikke at bruge et haardere Udtryk.

Vi have endnu kun et Par Bemærkninger at gjøre med Hensyn til vort Problems Løsning. Der er mere erfarne og mere praktiske Arbejdere end vi i Virksomhed: vort eneste Ønske er at have henpeget til det rette Spor.

I. De dristige Reformatorer, som for Størstedelen findes paa den anden Side Verdenshavet, hvor et ungdommeligt Samfund finder Tilfredsstillelse i overdrevne og extravagante Fremtidsplaner, som ville aabne alle Livsstillinger for Kvinderne og opdrage dem til Sagførere, Læger og Filosofer, kjende kun lidet til Livet og endnu mindre til Fysiologi. Kvindens Hjerne og Legemsbygning ere beundringsværdigt vel skikkede til deres naturlige Arbejde, som kræver Bøjelighed og Følsomhed fremfor Kraft eller Udholdenhed. Den kvindelige Hjerne er langt finere organiseret end den mandlige; — den fortsatte, anstrængte, omhyggelige Aandsspændelse, som er nødvendig for at opnaa grundig Dygtighed i noget bestemt Fag eller nogen bestemt Videnskab er Kvinden ikke i Stand til at udholde og det vil aldrig være uden Fare for hende at prøve derpaa. Sjæl og Legeme ville begge lide derunder. Det vil næsten altid vise sig — efter vor

Mening ifølge en fysiologisk Nødvendighed — at naar en Kvinde undtagelsesvis synes at være særlig udrustet i denne Retning og synes at være i Besiddelse af næsten mandlig Kraft og aandelig Muskelstyrke, da er denne tvivlsomme Overlegenhed kjøbt med Tabet af nogle af hendes Kjøns særegne og næsten uvurderlige Fortrin og Evner.

II. Vi ere langt fra at være tilbøjelige til at slutte os til det Parti, som søger at forhindre Kvinder fra at følge denne eller hin industrielle Bane, fordi de frygte, at Kvinderne vilde blive farlige Konkurrenter for Mændene. Denne Indvending er særlig blevet anvendt mod kvindelige Komponister, Skrædere, Telegrafister og Fabrikarbejdere. Efter vor Mening er den grundet paa en indlysende økonomisk Fejltagelse. Det er en Indvending mod Principet om Konkurrence i abstrakt Forstand. Det er en nedarvet Fordom fra den Tid — som nu lykkeligvis er ved at forsvinde — da man skræmmedes af Malthus's Fremstilling af Overbefolkning og utilstrækkeligt Arbejde. Det er aabenbart en Ødslen med Kraft, en unødvendig Luxus, et økonomisk Misgreb at anvende en vældig og kostbar Maskine til at gjøre et Arbejde, som lige saa godt kunde udføres af en svagere og billigere. Koner og Piger ere mindre kostbare Drivkræfter end Mænd: det er derfor økonomisk set ødselt og uklogt at lade Mænd gjøre det Arbejde, som Kvinderne vilde kunne udføre lige saa godt. Ved at anvende den billigere Arbejdskraft, sættes Sælgeren i Stand til at tilbyde det store Publikum sine Varer til en billigere Pris, og som Følge heraf vil Efterspørgslen blive større for disse Varers Vedkommende. Hvis der virkelig kun var et ganske bestemt, uforanderligt Kvantum Arbejde, som

skulde udføres og altfor mange Arbejdere til at udføre det, — saaledes at en Del uundgaaelig maatte forblive uvirksomme — saa vilde det maaske være fornuftigt at lade Mændene arbejde, saaledes at det blev Kvinderne, som sade med Hænderne i Skjødet. Men en saadan Fremgangsmaade vilde være fornuftig kun fra et moralsk Standpunkt, ikke fra et økonomisk. En saadan Tingenes Tilstand kan imidlertid ikke indtræde i et velordnet Samfund, og vil rimeligvis kun sjældent (om nogensinde) være tilstede nogetsteds. Det er ganske vist ikke saaledes hos os. Naar Kvinderne anvendes som Skrædere eller som Bogtrykkere, blive Mændene i Stand til at bruge deres Kræfter til mere produktivt Arbejde, som de, men ikke Kvinderne, kunne udføre. Naar man vælger Kvinder til at bestyre den elektriske Telegraf, opnaas herved ikke alene, at Mændenes Kræfter ikke spildes paa dette Arbejde, (hvortil Halvdelen af deres Arbejdsevne er unødvendig og følgelig unyttig) men Telegrammerne kunne blive billigere, derved ville rimeligvis flere blive afsendte, og det store Publikum vilde være vel tjent hermed. Da man begyndte at beskæftige Kvinder og Børn i Fabrikerne, ved Arbejde, som de gjøre ikke blot lige saa godt, men bedre end Mændene (da det ofte mere fordrer Paapassenhed og Behændighed end Styrke og Dygtighed) begyndte den Udvikling af vor Fabrikindustri som Nationen skylder Halvdelen af sin Rigdom og sin Fremgang. Hvis man endnu udelukkende anvendte Mænd i Bomuldsspinderierne, vilde Bomuldstøj koste tre Gange saa meget pr. Alen som nu. Englands Befolkning vilde være flere Millioner mindre og vor Skibsfart og Handel vilde være indskrænket i en tilsvarende Grad. De eneste Indvendinger, som kunne gjøres med Hensyn til Kvinders og Børns Arbejde i Fa-

briker og lignende maa grundes udelukkende paa sociale og moralske Hensyn, og selv da vil man finde, at de ere meget betydeligt overdrevne; det vil ses, at de Klager, man kan fremføre mod Systemet, støttes af et opretteligt Misbrug, — et enestaaende Uheld, — ikke af et Onde, som er ejendommeligt for Systemet. Det er utvivlsomt et Misgreb at beskæftige gifte Kvinder i Fabriker; men dette er kun fordi de vedblive deres Arbejde der efter at de ere Mødre, da det ikke kan betale sig og da det gjør det umuligt for dem at holde deres Mænds Hjem hyggeligt og anvende deres Fortjeneste med Sparsommelighed og Indsigt. Unge Pigers Arbejden i Fabrikerne er ligeledes ledsaget af den alvorlige Vanskelighed, at den afholder dem fra at tilegne sig Indsigt og Erfaring i Hus-holdningssager, men dette er kun en Følge af, at de vedblive for længe at arbejde paa Fabrikerne, og at de hengive sig selv udelukkende til deres Arbejde der. *Abusus non tollit usum.*

III. Den Klasse af ugifte Kvinder, som tjene eller prøve paa at tjene deres Brød som Lærerinder, har længe været og har længe fortjent at være Gjenstand for den almene Opmærksomhed. Der er faa Forhold i vor Tilstand af Civilisation, som gjøre mere Fordring paa Forandring og Forbedring. Men i dette Tilfælde som i saa mange andre, have vore menneskekjærlige Bestræbelser fulgt et galt Spor. Hvorfor er en kvindelig Opdragers Stilling saa lidet hædret og saa daarligt lønnet, da det dog er den mest ansvarsfulde og mest betydningsfulde Stilling af alle i vor Husstand; da det dog er denne Kvindes Gjerning ikke at belære, men meget ofte at forme vore Døtres, og indtil en vis Alder ogsaa vore Søners, Aand og Karakter? Hovedsagelig vistnok fordi meget

ofte de Kvinder, som indtog denne Stilling ikke fortjente Agtelse og Paaskjønnelse; fordi saa mange, som paatog sig denne Gjerning, vare saa sørgeligt uskikkede til samvittighedsfuldt at udføre den. Det var en daarligt lønnet og daarligt anset Stilling, fordi de, der indtog den, gjorde deres Arbejde slet. Lærerindernes Klasse var fortrykt og foragtet af samme Grund som Sypigernes Klasse var det. Da enhver Kvinde kunde læse og skrive lidt og forstod at bruge en Synaal, og da enhver Kvinde kunde undervise en Smule og sy en Smule, saa blev enhver Kvinde uden Dannelse, som ikke havde noget at leve af, Sypige og enhver dannet (eller halvdannet) Kvinde blev Lærerinde. Hvis Ingen uden de, der vare virkelig skikkede dertil, havde paataget sig denne Stilling, vilde den altid have været højt anset og godt betalt. Saafremt der havde været nogen anerkjendt Maade, hvorpaa man kunde skjelne mellem den Dygtige og den Udygtige, vilde den Første være blevet hædret og antaget, medens den Sidste vilde være blevet forkastet og forbigaaet. Men da Størstedelen var ude af Stand til at gjøre deres Gjerning (hvor gode end deres Hensigter og moralske Egenskaber vare) og da der intet Middel var til at skjelne mellem den lille Minoritet af Dygtige og den store Masse af Udygtige, mistvivlede man om dem Alle og Gjennemsnitlønningen svarede til Gjennemsnitsdygtigheden eller maaske ikke det en Gang. Midlet herimod synes os tydeligt nok. Lad der blive oprettet Instituter med det Formaal at examinere Damer, som ønske Stilling som Lærerinder (maaske endogsaa at uddanne dem til denne Stilling) lad dem erholde Diplomer eller Certifikater i Forhold til deres Dygtighed, saaledes som det nu sker i Tyskland, og efter hvad vi erfare i flere andre Stater paa Fastlandet. Det

er ikke Nogen tilladt at praktisere i Medicin eller Kirurgi, uden at kunne fremlægge Bevis paa sin Adkomst dertil; hvorfor skal der da tillades større Frihed ligeoverfor Opdragelse? Ingen kan uden at aflægge Bevis paa en vis Grad af Dygtighed faa Lov til at behandle Legemet; hvorfor skulde Aanden være mere hensynsløst ubeskyttet? Hvis derimod alle Kvinder, som ønskede at blive Lærerinder, vidste hvor de kunde finde en Lærestalt, der kunde give dem en passende Uddannelse til dette skjønne Kald, og hvis alle de, som vare saaledes uddannede, kunde forsyne sig med Vidnesbyrd om deres Kvalifikation dertil, saa vilde de Udygtige være ude af Stand til at finde Beskæftigelse og vilde ikke længere kunne forringe denne Stillings Anseelse og bidrage til at fornedre den Klasse, til hvilken de uden Berettigelse henregne sig. Der vilde maaske i Begyndelsen være færre Kvinder, som gik ad denne Vej, men de, som gik den, vilde være i Stand til at hævde deres Plads og deres Rækker vilde blive tættere alt efter som Trangen til dem steg.

IV. Der vil endnu blive et stort Antal ugifte og uforsørgede Kvinder uden Beskæftigelse tilbage, for hvem det vilde være at gaa et Trin ned ad den sociale Stige, hvis de toge Tjeneste som ligefrem Tyende, hvis Uddannelse og Livsforhold dog ikke ere saadanne, at de kunne hæve sig til en Lærerindes Stilling, og for hvem det dog er nødvendigt at tjene deres Brød. Deres Antal er meget stort nu for Øjeblikket; det vil rimeligvis altid være temmeligt betydeligt, selv naar alle de heldige Indflydelser, som vi i det foregaaende have omtalt, have haft deres Virkning paa Samfundsforholdene. Men alt efter som den kvindelige Udvandring tiltager, vil den Klasse, hvorfra de bedre kvindelige Tjenestetyende tages, blive saa meget

mindre talrig, at den vil blive mere anset, mere paa-skjønnet og bedre lønnet, saa at den Stilling, som nu i Manges Øjne synes fornædrende, vil synes meget tilfredsstillende.

V. Endelig er der mange Arbejder, til hvis Udførelse der altid vil være Trang til ugifte Kvinder, Arbejder, som Ingen kan udføre bedre end de, eller som overhovedet slet ikke kan udføres af Andre. Der er de tusinde Kald for Velgjørenheden: Sygeplejersker, barmhjertige Søstre, — hvis Gjerning er af saa stor Betydning og nødvendigvis maa gøres, hvis ikke Samfundet skal lide og hensygne. Under sunde, naturlige Samfundsforhold vilde disse Pligter kun gjøre Fordring paa et begrænset Antal Kvinder, maaske ikke mere end de 4—5 pCt., hvormed Naturen har forsynet os ad hoc. I vor sygelige og forkvalede Tilstand er Trangen til deres Hjælp saa overordenlig forøget, at selv det store Overtal af ugifte Kvinder neppe kan tilfredsstille den.

Lad os gjentage i faa Ord, hvad vi alt have sagt. Naturen gjør ingen Fejltagelser og skaber intet Steds Overmaal. Til et ærligt og dristigt Spørgsmaal vil Naturen aldrig give et fejlagtigt Svar. I den Sag, som vi her have for os, viser Naturen os tydeligt, hvor Ondet er og med hvilke Midler man bør søge at bekæmpe det. Det første Punkt, som vi bør holde fast paa, er, at det Overmaal af ugifte Kvinder, som findes i Storbritannien, er et helbredeligt Onde, som der bør raades Bod paa, ikke en uafviselig Ulykke, som maa bæres med Taalmodighed. Misforholdet bør fjernes, det bør ikke mildnes, formindskes og — taales. Med et rundt Tal have vi nu $1\frac{1}{2}$ Million voxne ugifte Kvinder i Storbritannien. Af denne halvanden Million tilhører en halv Kolonierne; en

anden halv er nødvendigvis og lykkeligt beskæftiget som husligt Tyende, saaledes set antager Ondet altsaa mere overkommelige Dimensioner; og tilbage bliver kun en halv Million, som skal forsørges. Naar 500,000 Kvinder forlade Moderlandet, hvor de ere overflødige, for at bosætte sig i Kolonierne, hvor der er en saa stærk Trang til dem, ville de, som forblive i Hjemmet, stige i Værdi, og blive mere efterspurgte og bedre lønnede. Antallet af dem, som søge Underhold, ad de faa Veje, som ere aabne for Kvinder, vil blive meget formindsket, Konkurrencen vil blive ringere og Betalingen vil blive mindre ubarmhjertigt skruet ned. Alt efter som Overmaalet i Hjemmet aftager, vil det være umuligt for Mændene at opnaa Kvindens Selskab og Kvindens Hjælp paa saa billige og utilladelige Betingelser. I det Øjeblik de Fordringer, som Mænd og Kvinder i de højere Klasser stille til Livet, indskrænkes og holdes indenfor fornuftige og billige Grænser, ville Tusinder, som nu fordømme sig selv og dem de elske til et ugift Liv, finde, at man kan gifte sig uden at give Afkald paa noget af den Luxus eller Velvære, som er uundværlig for at føre en glædelig Tilværelse. Saa snart endelig — som Følge af strængere Principer, renere Smag eller forbedrede Samfundsforhold, eller en forenet Virkning af alle tre Goder — den store Majoritet af Mænd ser sig henvist til enten at leve uden alle de Glæder, som en Kvinde kan give dem, eller søge at opnaa dem ad lovlig Vej; — saa snart, for at tale tydeligere, deres Valg ligger mellem Ægteskab og et virkeligt ikke blot nominelt Cølibat, vil det Overmaal af ugifte Kvinder, som man nu klager over, forsvinde som ved Trylleri, hvis det ikke endogsaa vil forandres til et Deficit. Vi ere overbeviste om, at hvis Vanskelighederne kunde

overvindes, saa at Kvinderne gik derhen hvor de savnes, hvis vi lode os nøje med den virkelige Forfinelse og Velvære, istedetfor at stræbe efter det tomme, uvirkelige og utilfredsstillende Skin deraf og hvis Mændene bleve tvungne til enten at gifte sig eller forblive kyske, — tre Betingelser, om hvis Opfyldelse det vilde være uværdigt at mistvivle, — saa vilde man finde, at istedetfor at der nu er for mange Kvinder til den Gjerning, som maa gjøres og som kun Kvinder kunne udrette, vilde der være for faa. Arbejdet vilde da opsøge Kvinden, istedetfor at Kvinden nu maa opsøge Arbejdet. Vor Tilstand er unaturlig, usund og sørgelig, fordi vi ere gaaede ad en gal Vej, og vore Filantroper arbejde, ikke paa at lede os tilbage til det rette Spor, men paa at gjøre det lettere og behageligere at følge det urette.
